

2024. szeptember 22.

Nyíregyháza

Cím: Az irgalmas Jézus és az irgalmatlan ember

(1. dia) „¹Amikor egyszer szombaton bement a farizeusok egyik vezetőjének a házába ebédelni, azok figyelték őt. ²Íme, ott egy vízkóros ember került elébe. ³Ekkor Jézus megkérdezte a törvénytudóktól és a farizeusoktól: Szabad-e szombaton gyógyítani vagy nem?” ⁴De ők hallgattak. Erre kézenfogta a beteget, meggyógyította és elbocsátotta. ⁵Hozzájuk pedig így szólt: „Vajon, ha közületek valakinek a fia, vagy ökre szombaton esik a kútba, nem húzza-e ki azonnal?” ⁶Nem tudtak erre mit felelni. **(2. dia)** ⁷Azután egy példázatot mondott a meghívottaknak, amikor észre vette, hogyan válogatják a főhelyeket: ⁸„Ha valaki meghív lakodalomba, ne ülj a főhelyre, mert lehet, hogy nálad érdemesebb embert is meghívott. ⁹És ha odamegy hozzád, aki meghívott téged is meg őt is, és így szól: Engedd át neki a helyet! - akkor szégyenszemre az utolsó helyre fogsz kerülni. ¹⁰Hanem ha meghívnak, menj el, ülj le az utolsó helyre, hogy amikor jön az, aki meghívott, így szóljon hozzád: **(3. dia)** Barátom, ülj feljebb! - s akkor becsületed lesz minden asztaltársad előtt. ¹¹Mert aki felmagasztalja magát, megaláztatik, aki pedig megalázza magát, felmagasztaltatik.”
Lk 14,1-11

Szeretett Gyülekezet!

Mai igehirdetésünkben **(4. dia)** egy történet és egy példázat kerül elénk. Elég lenne önmagában vagy egyiket, vagy másikat hasogatnunk a prédikációban, de a kapcsolódási pont megtalálása után megérthetjük, miért van összekapcsolva e kettő.

Egyik kapcsolódási pont az étkezés. Az előző fejezetben már elhangzik Jézus szájából egy étkezéssel vagy étellel kapcsolatos mondat, mikor azt mondja **(5. dia)**: „**Mihez hasonlítsam az Isten országát? ²¹Hasonló a kovászhoz, amelyet fogott egy asszony, és belekevert három mérce lisztbe, míg végül az egész megkelt.**” Lk 13,21. A 14. fejezetben vendégségben van Jézus, közösen étkeznek – közben egy gyógyítási jelenetnek lehetnek szem – és fültanúi mind a házigazda, mind a vendégek. Ezt követően az étkezőasztalnál való helyekről beszél Jézus, majd pedig a nagy vacsoráról mondott egy példázatot.

Már a 13. fejezetben előjön a szombatnapi gyógyítás, ahol nem nézik jó szemmel a zsinagógai előjárók, hogy Jézus szombati napon meggyógyít egy 18 éve beteg asszonyt. A 14. fejezetben is a farizeusok és a törvénytudók is rosszellották, hogy egy vízkóros embert meggyógyít betegségéből. Jézus tehát „dupla” tanításával nyomatékosítani szeretné, vagy inkább szembesíteni szeretné az emberi irgalmatlanságot a krisztusi irgalommal. Azzal a lelkülettel, ami a farizeusok, írástudók, törvénytudók szívében van azzal, amit Jézus képvisel.

Így a másik **(6. dia)** kapcsolódási pont az a farizeusi lelkület, az a „kivagy-iság”, az önteltség, a „magamat másoknál előrébb helyezem” lelkület. Erre kíván Jézus válaszolni és ezt kívánja szembesíteni ezen a vendégségen. De nézzük meg a történetet és a példázatot!

Feltételezésünk szerint Jézus meghívásra ment egy vezető házába. Abban a korban szokás volt, hogy egy-egy

étkezésnél meghívtak egy előkelő, tekintélyes embert, hogy emeljék a szombat fényét, de a régi keleti szokáshoz az is hozzá tartozott, hogy a ház az utca népének is nyitva állt, így szabadon be – és kijárhattak az emberek. Figyelemfelkeltő, amit olvashatunk az első mondatban **(7. dia)**: „**Amikor egyszer szombaton bement a farizeusok egyik vezetőjének a házába ebédelni, azok figyelték őt.**” Lk 14,1. A Károli úgy fordítja: „**leselkedtek vala utána**”. A **(8. dia)** παρατηρούμενοι αὐτόν (παρατηρέω) görög szó azt jelenti egészen pontosan, leselkedik valaki után, szemmel tart, megfigyel, megfigyelés alatt tart. Jézust ezek a vezető emberek szemmel tartották, megfigyelték, fogás akartak rajta találni, hogy okuk legyen megrágalmazni a nép előtt, bebizonyítani, hogy egy hamis tanító, hamis messiás, aki csak magára akarja vonni a figyelmet és népszerű akar lenni az emberek között. Jézust azonban ez nem tartja távol, pedig tudta, hogy milyen lelkületű emberek közé megy, de Ő közösséget vállal a betegekkel, a szegé-

nyekkel, a megvetettekkel, a kirekesztettekkel, de közösséget vállal a vallási vezetőkkel, a magas rangú emberekkel, mert neki a célja, hogy minél többekkel, minél szélesebb társadalmi rétegekkel megismertesse önmagát, és azt a legrágább örömhírt minél többekhez eljuttassa, hogy Isten irgalma minden megvallott bűnt befedez és az Ő szeretete odahajol az elesetthez és odahajol az előkelőhöz is. Ennek ékes példája ez a történet, mikor egyszerre van jelen egy elesett, betegségben szenvedő, kiszolgáltatott ember és egy előkelő ruhában mutatkozó, jó módú, elismert tekintélyű írástudó farizeus. Érdemes megnézni ennek a két jelenlévő embernek az élethelyzetét! **(9. dia)**

Vízkóros beteg és a farizeus

Ez a vízkóros beteg ember **(9/a dia)** a társadalomban megvetett volt, kirekesztett. Betegsége miatt nem tudott beilleszkedni a közösségbe, ebből fakadóan egyedül volt, magára maradt, elmagányosodott, csak a szűk családja volt

számára. Maga a betegség is elég visszaszító volt. A betegségről annyit kell tudni **(10. dia)**, ha a szervezetbe több folyadék kerül, mint amennyi eltávolodik belőle, úgy a folyadék a test bizonyos kevésbé ellenálló részein meggyűlik s duzzanatokat okoz. Ezen duzzanatok előfordulnak a bőrben – ahogy láthatjuk is a képen – és pedig főleg az alsó végtagokon, a szemhéjakon, a test üregeiben, a hasban vagy a mellkasban. Kellemetlen, a látványát tekintve visszaszító betegség volt már akkoriban is. Ott áll a házban ez a megvetett, kirekesztett beteg ember, s vele szemben egy **(11. dia)** előkelő, tekintélyes, mások szemében elismert, megbecsült írástudó farizeus. Erre a beteg emberre a zsidó társadalom úgy tekintett, mint aki a **(11/a dia)** betegség terheit valamilyen bűnének a következményei. Úgy tartották akkor, hogy a különböző betegségek valamilyen megtúrt bűnnek a következménye, tehát egy nagyon bűnös ember lehetett ez a beteg, ha ilyen következményeket kellett hordozni. Ezért is megvetették az akkori emberek. A

farizeus egészsége pedig egyenesen **(11/b dia)** Isten áldása. Tehát itt áll – az akkori társadalmi felfogás szerint – Jézus előtt egy bűnei következményeitől és a betegségben szenvedő ember és egy egészséges, Isten áldását tapasztaló ember. Ez a beteg ember azért megy ennek az előkelő embernek a házába, mert feltételezhetően hallotta, hogy Jézus van abban a házban vendégként és tudomására jutott, hogy Jézus betegeket gyógyít. **(11/c dia)** A gyógyulás miatt megy Jézushoz! Ezzel szemben ez a vezető ember azért hívja Jézust, hogy **(11/d dia)** megfigyelje, valami fogást találjon rajta, szemmel tartsa, ha valami olyat mond, ami súlyos bűn, akkor be tudja bizonyítani a Jézusért lelkesedő népnek, hogy lám, bűnös ember, hamis tanító és messiás, aki félrevezeti a népet. Ebben a történetben az irgalom és az irgalmatlanság találkozik, mert ez a beteg ember **(11/e dia)** irgalomra, gyógyulásra vágyik, ez a farizeus pedig **(11/f dia)** irgalmatlan a beteggel szemben, amikor Jézust számon kéri – szívében – a szombati gyógyítás miatt. Eb-

ben a történetben találkozik, farkasszemet néz a krisztusi irgalom az emberi irgalmatlansággal. Jézus arra tekint, hogyan lehetne segíteni ezen az elesett emberen, a farizeus azt nézi, hogy a szombati napot hogyan sértette meg. Jézus számára az emberi élet szent és sérthetetlen, a farizeus számára a szombati nap (a törvény) szent és sérthetetlen. Jézus azt nézi, hogyan lehetne segíteni ezen az emberen, a farizeus pedig azt nézi, hogyan lehet(ne) fogást találni Jézuson. Micsoda más – és más indíték! Jézus az irgalmat képviseli, a farizeus – de itt nyugodtan behelyettesíthetjük magunkat is – az irgalmatlanságot képviseli. Kinek mi a fontos?! Jézusnak az ember, a farizeusnak az előírás, a törvény. Ő köti magát a betűhöz, az íráshoz, hogy mit mond a törvény **(12. dia)**: „¹⁴Tartsátok meg a szombatot, tartsátok szentnek! Meg kell halnia annak, aki megszensteleníti. Ki kell irtani népe közül azt az embert, aki valamilyen munkát végez azon. ¹⁵Hat napon át végezzék munkájukat, de a hetedik nap a teljes nyugalom napja,

„Bizonyára, ha még embereknek igyekeznék tetszeni, Krisztus szolgája nem volnék!” Gal 1,10
"Úr Jézus, te vagy az én igazságom, én meg a te bűnöd vagyok.
Magadra vetted az enyémet és nekem ajándékoztad a tiédet.
Olyanná lettél, amilyen nem voltál s olyanná tettél, amilyen nem voltam." (Luther)

szent az az ÚR előtt. Meg kell halnia annak, aki valamilyen munkát végez a szombat napján.” II Móz 31,14-15. Ezt erősíti meg egy másik helyen **(13. dia)**: „¹²Tartsd meg a nyugalom napját, és szenteld meg azt, ahogyan megparancsolta neked Istened, az ÚR. ¹³Hat napon át dolgozz, és végezd mindenféle munkádat! ¹⁴De a hetedik nap a te Istenednek, az ÚRnak a nyugalomnapja. Semmiféle munkát ne végezz azon, se te, se fiad, se lányod, se szolgád, se szolgálód, se ökröd, se szamarad és semmiféle állatod, se a kapuidon belül tartózkodó jövevény. Hadd pihenjen szolgád és szolgálód hozzád hasonlóan!” V Móz 5,12-14. Ez volt a törvény, ennek rendelte magát alá az ember, de mind az Ósz-ben, mind az Úsz-ben – ahol megerősíti Jézus a legfontosabb törvényt – azt olvashatjuk, hogy a legnagyobb parancsolat az **(14. dia)**: „³⁶„Mester, melyik a nagy parancsolat a törvényben?” ³⁷Jézus így válaszolt: „Szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes elméd-

„Bizonyára, ha még embereknek igyekeznék tetszeni, Krisztus szolgája nem volnék!” Gal 1,10
"Úr Jézus, te vagy az én igazságom, én meg a te bűnöd vagyok.
Magadra vetted az enyémet és nekem ajándékoztad a tiédet.
Olyanná lettél, amilyen nem voltál s olyanná tettél, amilyen nem voltam." (Luther)

ből. ³⁸Ez az első és a nagy parancsolat. ³⁹A második hasonló ehhez: Szeresd felebarátodat, mint magadat. ⁴⁰E két parancsolattól függ az egész törvény és a próféták.” Mt 22,36-40. Jézus azt mondta egy helyen **(15. dia)**: „¹⁷„Ne gondoljátok, hogy azért jöttem, hogy érvénytelenné tegyem a törvényt vagy a próféták tanítását. Nem azért jöttem, hogy érvénytelenné tegyem, hanem hogy betöltssem azokat.” Mt 5,17. A törvény betöltése Jézus részéről, hogy szerette az Atyát, Neki engedelmeskedett és jobban szerette az embert, mint önmagát, mert Ő életét adta a bűnös emberért. Ez a szeretet pedig magasabb rendű, mint a szombat megtartása. Ezt azzal magyarázta Jézus **(16. dia)**: „Vajon, ha közületek valakinek a fia, vagy ökre szombaton esik a kútba, nem húzza-e ki azonnal?” Lk 14,5. Jézus szerint az ember iránti szeretetet még a legszentebbnek tartott szombati munkatilalom sem korlátozhatja. Milyen istentisztelet az, amely hagyja tovább szenvedni embertársát, mikor segíthetne? Ezért segít Jézus

„Bizonyára, ha még embereknek igyekeznék tetszeni, Krisztus szolgája nem volnék!” Gal 1,10
"Úr Jézus, te vagy az én igazságom, én meg a te bűnöd vagyok.
Magadra vetted az enyémet és nekem ajándékoztad a tiédet.
Olyanná lettél, amilyen nem voltál s olyanná tettél, amilyen nem voltam." (Luther)

azonnal. A farizeus azt mondja, magára vessen, Jézus azt mondja, magamra vállalom! Milyen nagy különbség ez a két indulat! Jézus szavára azonban nem tudnak mit mondani ezek az emberek **(17. dia)**: „**Nem tudtak erre mit felelni.**” Lk 14,6, azaz itt görög szó azt jelenti (οἱ δὲ ἡσυχασαν) „némák maradtak”. Számomra ez a mondat azt jelenti, hogy van az a pont a Jézussal való találkozásnál, amikor jobb, ha csendben marad az ember, amikor elnémul. Szükség van az ilyen elnémulásra, hogy az ember felismerje, jobb csendben lenni, mert minden büszkeség, önteltség, „kivagy-iság” el kell, hogy némuljon Jézussal szemben. Ebben a némaságban szólal meg Jézus és mond el egy példázatot, hogy helyre tegye ezt a farizeusi lelkületet. Ezeknél az előkelő embereknél megszokott volt a tekintély, az elismerés, mások jobb megbecsülése, piedesztálra emelés, s ezt el is várták a vezetők. Erre mondja el nekik Jézus a következő példázatot, amelyben különös jelentőséggel bír az utolsó mondat **(18. dia)**: „¹¹**Mert aki**

„Bizonyára, ha még embereknek igyekeznék tetszeni, Krisztus szolgája nem volnék!” Gal 1,10
"Úr Jézus, te vagy az én igazságom, én meg a te bűnöd vagyok.
Magadra vetted az enyémet és nekem ajándékoztad a tiédet.
Olyanná lettél, amilyen nem voltál s olyanná tettél, amilyen nem voltam." (Luther)

felmagasztalja magát, megaláztatik, aki pedig megalázza magát, felmagasztaltatik.” Lk 14,11. Éppen a felmagasztalt életvitel, a mások lenézése, irgalmatlansága, nagyra értékelő, önelégült élete miatt akarja Jézus tanítani őket, ha így viselkednek, akkor Isten megalázza őket. Lehet vágyani mások elismerésére, de ha nem hajolsz oda az elcsúszott, beteg, szegény, megvetett emberhez, ha nem gyakorolsz irgalmat, hanem önelégülten azt mondod, hogy minden törvényt meg – és betartottam, akkor ez semmit nem fog érni, mert Isten megalázza téged! Jézus abban mutatta meg szeretetét, irgalmát, hogy azt a kontrasztot mutatta, hogy bemegy az előkelők házába is, akik megvetik a betegeket bűnös voltuk miatt, de odahajol a beteghez is, akiket mások megvetnek bűnös voltuk miatt. Egyszerre fordul az előkelők felé is és a terheket hordozók felé is, mert – ahogy olvassuk az Igében – **(19. dia)**: „¹⁴**Ugyanígy a ti mennyei Atyátok sem akarja, hogy elveszen egy is...**” Mt 18,14 azt akarja, hogy minden ember üdvözljön. Ez

volt a szeretetének mozgató rugója. Jézus tudta, hogy keményebben kell szólni ezekhez a farizeusokhoz, ki kell őket mozdítani kemény szavával abból az önelégült állapotból, amiben voltak, s ezért mondja nekik **(20. dia)**: „¹¹Mert aki felmagasztalja magát, megaláztatik...” ez lesz egy súlyos következmény, de el is mondja a megoldást, hogy hogyan kerülhetik el a következményt **(20/a dia)**, „aki pedig megalázza magát, felmagasztaltatik.” Lk 14,11. Jézus Krisztus ebben is példát adott számunkra, amikor arról olvashatunk a Filippi levélben **(21. dia)**: „⁵Az az indulat legyen bennetek, ami Krisztus Jézusban is megvolt: ⁶mert ő Isten formájában lévén nem tekintette zsákmánynak, hogy egyenlő Istennel, ⁷hanem megüresítette önmagát, szolgai formát vett fel, emberekhez hasonlóvá lett, és magatartásában is embernek bizonyult; ⁸megalázta magát, és engedelmeskedett mindhalálig, mégpedig a kereszthalálig. ⁹Ezért fel is magasztalta őt Isten mindenek fölé” Fil 2,5-9. Nagyon érdekes,

hogy ugyan azt a fordítást olvassuk a két Igében, de mégis teljesen más az eredeti görög szövegben **(22. dia)**:

„**felmagasztaltatik**” Lk 14,11 ὑψωθήσεται (ύψώω): „fel-emel”, „felmagasztal”

(22/a dia) „fel is magasztalta őt” Fil 2,9 ὑπερύψωσεν (ύπερυψώω): „a legnagyobb magasságra”, „mindenki fölé emel”.

Ugyan az a szógyök **(22/b dia)** (ύψώω), de mégis jelentés-tartalmában egy minőségi különbség látható: az Atya az Ő egyszülött Fiát, Jézus Krisztust mindenek fölé emeli, s azokat, akik Jézus Krisztusban hisznek, az Ő nevét áldják, Jézust Úrnak vallják, bűnbocsánatát kapták, azokat Ő fel-emeli, felmagasztalja, valami hasonlóban – nem ugyan abban – részesíti az Atya már itt a földön, s majd egykor odaát.

Ebben a gyógyítási történetünkben és ebben a példázatunkban a kapcsolódási pont, azokat tudja meggyógyítani, Jézus Krisztus azokon tud segíteni, akik őszintén kere-

„Bizonyára, ha még embereknek igyekeznék tetszeni, Krisztus szolgája nem volnék!” Gal 1,10

"Úr Jézus, te vagy az én igazságom, én meg a te bűnöd vagyok.

Magadra vetted az enyémet és nekem ajándékoztad a tiédet.

Olyanná lettél, amilyen nem voltál s olyanná tettél, amilyen nem voltam." (Luther)

„Bizonyára, ha még embereknek igyekeznék tetszeni, Krisztus szolgája nem volnék!” Gal 1,10

"Úr Jézus, te vagy az én igazságom, én meg a te bűnöd vagyok.

Magadra vetted az enyémet és nekem ajándékoztad a tiédet.

Olyanná lettél, amilyen nem voltál s olyanná tettél, amilyen nem voltam." (Luther)

sik Őt, keresik a gyógyulás útját, vágynak a szabadulásra, a terhek, megkötöttségek szabadulására. Akik szemmel akarják tartani, a szájukkal közel vannak Jézushoz, de a szívükkel távol vannak tőle – ahogy olvassuk Ézsaiásnál **(23. dia): „Mivel ez a nép csak szájával közeledik hozzám, és ajkával dicsőít engem, de szíve távol van tőlem, istenfélelme pedig csupán betanult emberi parancsolat...”** Ézs 29,13 – mint ezek az írástudó emberek, azoktól Ő távol marad, pedig közeledne hozzájuk (is). Irgalmasságot szeretne gyakorolni mindenki felé, akik alázattal keresik Őt, de a felfuvalkodott, önelégült embereket eltaszítja magától és magukat is eltaszítják ezzel a lelkülettel Őtőle. Keressük Őt alázattal, hogy irgalmasságot gyakorolhasson rajtunk, valljuk meg bűneinket, hogy megbocsáthasson – tanítsa ezt nekünk ez a történet és ez a példázat.

Ámen!